

KFS 2018/135 Hörby

KFS 2018/72 Höör

2018-05-07

Analys av politisk styrform för verksamheterna VA, räddningstjänst och GIS

Innehåll

Inledning	2
Rekommendation till organisationsform	2
Analys nämndstyrningen	3
Analys för- och nackdelar av olika organisationsformer	4
Bilaga 1 Befintliga samverkansområden mellan Hörby och Höör	9
Bilaga 2 Arbetsgruppens sammansättning	9

Inledning

Kommunerna Hörby och Höör har beslutat att samverka i räddningstjänstfrågor genom en gemensam nämnd. Respektive kommun antog i december 2017 en avsiktsförklaring för denna samverkan.

Ursprungstanken har varit att verksamheten läggs i en gemensam nämnd tillsammans med VA och GIS eftersom kommunerna redan samverkar inom dessa frågor genom en gemensam nämnd. Kommunernas ansvar för krisledning föreslogs ligga kvar på respektive kommunstyrelse. Med motivet att uppgifter kommuner har utifrån lagen 2006:54 om höjd beredskap inte får läggas i en gemensam nämnd (se kommunallagen kap 9:21).

Ett förslag till reglemente för nämndens verksamhet har tagits fram.

Vid sammanträdet den 5 april 2018 beslutade den politiska styrgruppen för samverkan att en analys ska tas fram som beskriver för- och nackdelar med följande fyra organisationsformer:

1. VA-GIS och räddningstjänst i en gemensam nämnd.
2. Räddningstjänst/GIS i en gemensam nämnd och VA i egen.
3. Räddningstjänst som egen nämnd.
4. Samverkansnämnd där flera olika verksamheter läggs.

I denna PM redovisas organisationsanalysen. Det är en fördjupning av den analys som redovisades den 10 augusti 2017. Analysen ska hanteras av den politiska styrgruppen för samverkan den 14 maj 2018. Förslag till organisation med relevanta reglementen ska hanteras av respektive kommunfullmäktige i augusti, dessförinnan ska ärendet ha beretts av kommunstyrelsen och dess arbetsutskott.

Hörby kommun och Höörs kommun samverkar redan idag. I bilaga 1 redovisas exempel på formaliserad samverkan mellan kommunerna.

Rekommendation till organisationsform

Majoriteten av arbetsgruppen rekommenderar:

- VA, räddningstjänst och GIS läggs i en gemensam nämnd
  - Motiv: Det handlar om avgränsade verksamhetsområden där en samordning genom en gemensam nämnd bidrar till en effektiv sammanträdeshantering.
  - Ett alternativ kan vara att ta bort GIS från nämndens ansvarsområde. Samverkan i GIS-frågor sköts då genom ett avtal kommunerna emellan. Höörs kommun föreslås vara värdkommun och det politiska ansvaret för verksamheten föreslås ligga under kommunstyrelsen.
- Andra verksamheter som kommunen samverkar i kan tillföras nämndens ansvarsområden. Ett utökat ansvarsområde ska dock baseras på en analys av motiven till samverkan och att den nya verksamheten gynnas av att drivas av nämnden. Om ny verksamhet tillförs nämndens ansvarsområde uppdateras nämndens reglemente.
- Ny räddningschef ska rekryteras. Nämndens organisation och reglemente bör hanteras av respektive kommunfullmäktige snarast så att den nya chefen vet vad hen rekryteras till.

Arbetsgruppens sammansättning framgår av bilaga 2.

Analys av nämndstyrningen

Nedan redovisas de antal ärende respektive nämnd beräknas hantera per år och kostnaderna för att driva nämnderna.

Tabell 1: sammanfattning av nämndadministrationen.

	1 nämnd VA, GIS, räddningstjänst	1 nämnd räddningstjänst och GIS	1 nämnd VA	1 nämnd räddnings-tjänst	1 nämnd VA-GIS	Samverkans-nämnd
Antal ärenden per år:	70	25	61	20	66	70
Antal sammanträden per år:	6	6	6	6	6	6
Antal ordinarie ledamöter:	6	6	6	6	6	6
Antal ersättare:	6	6	6	6	6	6
Minimikostnad per år:	194 132	194 132	194 132	194 132	194 132	194 132
		<i>Totalt ärende: 86</i>		<i>Totalt ärende: 86</i>		
		<i>Total kostnad: 388 264</i>		<i>Total kostnad: 388 264</i>		

Nämndernas storlek och arbetsformer

Analysen baseras på att samtliga föreslagna nämnder har 6 ordinarie ledamöter och 6 ersättare. Hörby kommun utser 3 ordinarie och 3 ersättare och Hörs kommun gör detsamma.

Enligt kommunallagen måste nämnder som kommuner ha gemensamt bestå av minst 1 ordinarie ledamot och 1 ersättare. Antalet ersättare måste vara lika med antalet ordinarie ledamöter. Arvodsnivån beslutas av den kommun som utsett dem.

Respektive nämnd beräknas behöva sammanträda 6 gånger per år. Personalföreträdare från båda kommunerna har rätt att medverka på sammanträdena.

Ärendehantering

Oberoende av verksamhet finns ett antal ärenden en nämnd måste hantera för att säkra en god styrning. Det handlar om frågor som:

- Mål, budget, uppföljning
- Intern kontroll
- Personalinformation
- Yttranden av policyer, motioner eller andra kommungemensamma frågor

Det uppskattas att dessa ärenden uppgår till 16 stycken per år. Därutöver tillkommer verksamhetspecifika ärenden. Räddningstjänsten uppskattas ha 4-5 ärenden per år. GIS detsamma. Medan VA uppskattas ha 45 verksamhetsrelaterade ärenden per år.

Minimikostnader nämndadministrationen

Kostnaden för en nämnd som sammanträder sex gånger per år där ledamöter och ersättare medverkar uppgår minst till ca 194 100 kronor per år. Denna beräkning exkluderar dock ersättning för förlorad arbetsförtjänst, reseersättning eller merkostnader för presidie- eller arbetsutskottsmöten. Arbetstiden för medverkande tjänstepersoner är inte heller inkluderad.

Kostnaden för ärendeberedningen beräknas uppgå till ca 105 300 kronor per år med en timkostnad på 650 kr/h. Det avser utskick av kallelse, diarieföring, protokollskrivning, expediering men inte själva ärendehandläggningen som tjänstemännen gör.

Tabellen sammanfattar årskostnaden för nämndssammanträdena

Årsarvode ordförande	37 024
Vice ordförande	9 256
6 sammanträden/år á 4 h	42 552
Nämndsadministratörens 162 h/år	105 300
Årskostnad:	194 132

Analys av för- och nackdelar av olika organisationsformer

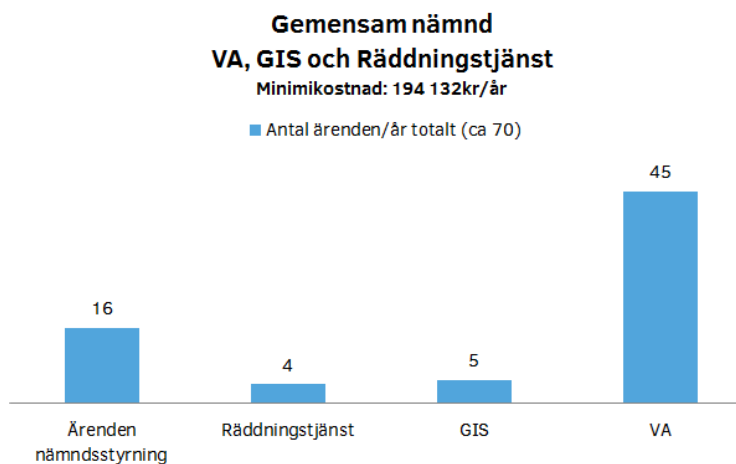
VA-GIS och räddningstjänst i en gemensam nämnd

Fördelar	Nackdelar
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kostnadseffektivitet:</i> Det är få frågor/ärenden som ska hanteras av nämnden. • <i>Sammanträdesplanering:</i> En nämnd som gemensamt driver dessa områden gör det möjligt att ha en balanserad ärendemängd och regelbundna sammanträden. • Samlar verksamheter som har geografisk spridning och som servar hela kommunen. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Insyn:</i> kräver att ledamöterna sätter sig in i tre sakfrågor och driver de tre sakfrågorna. • <i>Styrning:</i> Olika kollektiv som finansierar, myndighetsbeslut och affärsverksamhet blandas i samma nämnd, samt verksamheterna saknar direkt koppling till varandra. Behövs en funktion som bereder ärendena till nämnden för att säkra samordning. • <i>Ansvar:</i> Ansvarsutkrävande: kan bli otydligt om det är en otydlig gränsdragning gentemot nämnderna • Beredningskompetensen kan urholkas dvs sekreterarens roll att säkra beslutsunderlaget.

Arbetsgruppens kommentarer

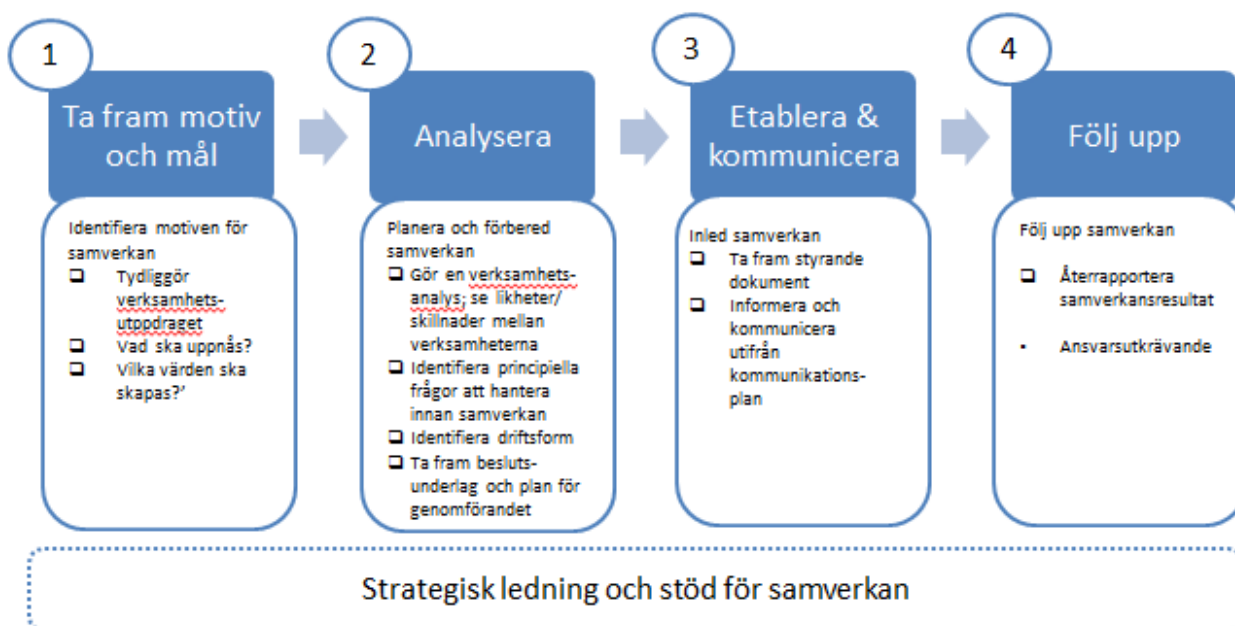
Majoriteten av arbetsgruppen rekommenderar detta organisationsalternativ med motivet att det ger en effektiv samverkansform för verksamheter med ett tydligt uppdrag och interna processer. Självklart kan nya verksamhetsområden läggas till nämnden under förutsättning att en analys har gjorts. Analysen ska identifiera motiven till samverkan och vilken samverkansform som är bäst lämpad (se figuren nedan).

I syfte att skapa en god nämnds- och verksamhetsstyrning behöver verksamheternas styrning samordnas vad gäller mål, verksamhetsplan, resursallokering, intern kontroll och omvärldsbevakning. Hur samordningen sker är upp till värdkommunen att säkerställa. Samordningen kan exempelvis ske genom en administrativ

funktion.

Figuren visar den analysmodell som ligger till grund för samverkan.

Räddningstjänst/GIS i en gemensam nämnd och VA i egen

Fördelar	Nackdelar
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Lätt etablera nya samverkansformer:</i> Att särskilja verksamheterna gör det enklare att i ett senare skede knoppa av verksamheterna och lägga dem i bolagsform eller annan samverkansform. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kostnadsdrivande sammanträdesadministration:</i> Räddningstjänsten brukar ha 4- 5 ärenden per år. Det gör att respektive nämnd hanterar få ärenden och kommer ha få sammanträden vilket skapar administration för lite beslutsfattande.
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Insyn:</i> Tillåter specialisering för nämndens ledamöter. Sakfrågorna är få, och underlättar för politiker att sätta sig in i ärendena. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Två nämnder behöver inrättas.</i> Större organisation som kostar mer. Eventuella samordningsvinster uteblir.
<ul style="list-style-type: none"> • Budgeten för avgiftskollektivet hålls intakt. 	

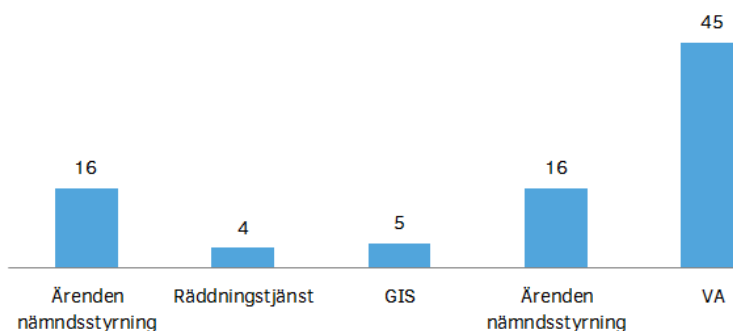
Arbetsgruppens kommentarer

Sammanträdesadministrationen gör att majoriteten av arbetsgruppen avstyrker organisations-alternativet. Organisationsformen blir kostnadsdrivande.

1 nämnd för räddningstjänst och GIS och 1 nämnd för VA

Minimikostnad 388 264 kr/år

■ Antal ärenden/år totalt (ca 86)

Räddningstjänst som egen nämnd och VA-GIS som en egen

Ett tredje alternativ är att ha räddningstjänst som en egen nämnd och VA och GIS i en annan. Fördelarna och nackdelarna blir som ovan då ansvaret för GIS-verksamheten inte bedöms ha en större påverkan på nämndens arbetssätt.

Fördelar	Nackdelar
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Lätt etablera nya samverkansformer:</i> Att särskilja verksamheterna gör det enklare att i ett senare skede knoppa av verksamheterna och lägga dem i bolagsform eller annan samverkansform. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kostnadsdrivande sammanträdes-administration:</i> Räddningstjänsten brukar ha 5 ärenden per år. Det gör att respektive nämnd hanterar få ärenden och kommer ha få sammanträden vilket skapar administration för lite beslutsfattande.
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Insyn:</i> Tillåter specialisering för nämndens ledamöter. Sakfrågorna är få, och underlättar för politiker att sätta sig in i ärendena. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Två nämnder behöver inrättas.</i> Större organisation som kostar mer. Eventuella samordningsvinster uteblir.
<ul style="list-style-type: none"> • Budgeten för avgiftskollektivet hålls intakt. 	

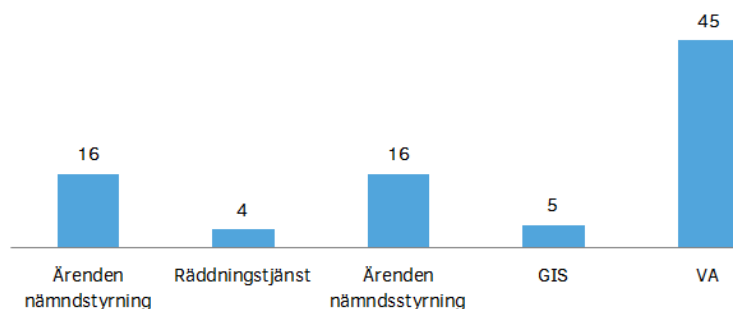
Arbetsgruppens kommentarer

Sammanträdesadministrationen gör att majoriteten av arbetsgruppen avstyrker organisationsalternativet. Organisationsformen blir kostnadsdrivande.

1 nämnd för räddningstjänst**1 nämnd för VA-GIS**

Minimikostnad: 388 264 kr/år

■ Antal ärenden/år totalt (ca 86)

Samverkansnämnd där flera olika verksamheter läggs

Ett fjärde alternativ är att etablera en samverkansnämnd som ansvarar för *olika typer av* samverkan mellan kommunerna för vilket det inte redan finns ett styrande organ.

Fördelar	Nackdelar
<p><i>Genomförandetiden</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Genom att principer för nämndens funktion och form finns på plats och är accepterade blir förankringssträckan kortare. Dock behövs beslut av KF Reglementen och styrdokument behöver kontinuerligt uppdateras då nya verksamheter tillförs nämnden. <i>Ekonomi</i>. En nämnd hanterar flera frågor vilket ger en kostnadseffektiv administration. Kostnaden för administration och politisk ledning ökar inte. Det skapar också samordningsvinster. 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Insyn</i>: Ledamöterna behöver vara insatta i många olika verksamhetsområden. <i>Ekonomistyrning</i>: För en nämnd som ansvarar för många små samverkansområden är det svårt att bryta ut enskilda budgetområdet. Det gör också att det kan vara svårt att avbryta samverkan inom ett mindre område. <i>Personalstyrning</i>: Det är svårt för en nämnd med många olika verksamheter att ha en god personalstyrning. Det innebär också att det är svårt för den gemensamma nämnden att nå ut till förvaltningen som styrs av en annan nämnd. <i>Lagstiftning</i>: Speciallagstiftning kan hindra att vissa uppgifter läggs i en nämnd på detta sätt, t ex överförmyndarnämnd. Även om det ska noteras att denna organisationsform många gånger är legalt möjlig. <i>Processflödet</i>: Svårt att styra verksamheterna. Analys måste göras för varje verksamhet för sig. <i>Ledning och styrning</i> <ul style="list-style-type: none"> Ansvarsutkrävande: kan bli otydligt om det är en otydlig gränsdragning gentemot nämnderna Kompetens: svårt för ledamöterna att ha insikt i detaljerna (vilket påverkar ansvarsutkrävandet) samt fatta beslut om strategiska vägval Beredningskompetensen urholkas dvs sekreterarens roll att säkra beslutsunderlaget.

Arbetsgruppens kommentarer

Arbetsgruppen avstyrker förslaget med att det inför varje samverkan behöver analyseras hur samverkan ska drivas för att satta ambitioner ska nås. Men av de fyra organisationsformer som föreslagits rekommenderas denna i andra hand.

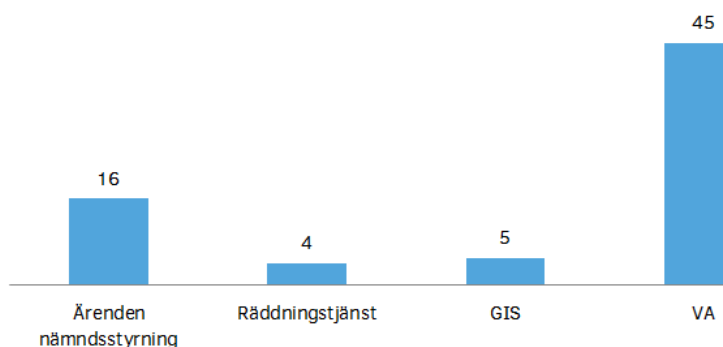
Förutsättningar för denna samverkansform är:

- Administrativ funktion som samordnar ärendeberedningen.
- Tydlig chef som samordnar verksamhetsområdena och som stödjer medarbetarna att skapa

Antal ärenden/år totalt (minst ca 70)

Minimikostnad: 194 132kr/år

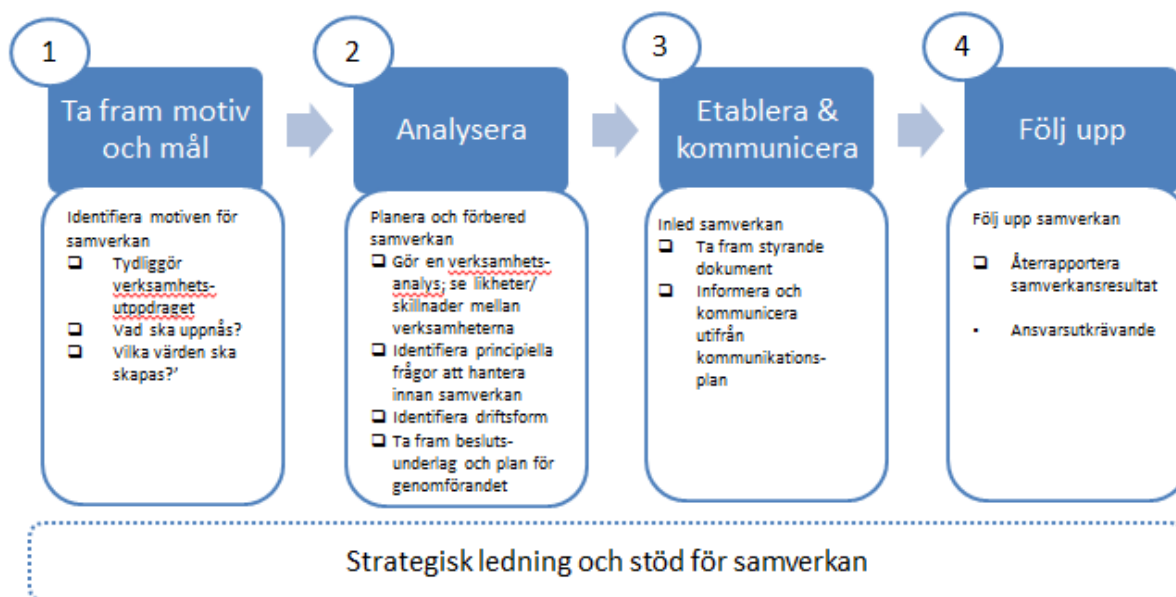
■ Antal ärenden/år totalt (minst ca 70)

samordningsnytta.

Mindre samverkan som styrs genom avtal t ex konsumentrådgivning eller specialisttjänster ska inte ligga under nämnden då det inte budgetmässigt går att hålla ihop verksamheten.

Figuren visar den analysmodell som ligger till grund för samverkan.

Sammanställt av
Arbetsgruppen

Bilaga 1   Befintliga samverkansområden mellan Hörby och Höör

Hörby kommun och Höörs kommun samverkar idag inom ett antal områden. Exempel på befintlig samverkan är:

- *IT system och tjänster* genom bolaget IT Kommuner i Skåne Aktiebolag som är ett samarbete mellan Hörby, Höör och Östra Göinge.
- *IT-tjänster för vård- och omsorgspersonal* inom kommun och landsting genom bolaget Inera
- *Försäkringar* genom bolaget Kommunassurans Syd där ett antal skånska kommuner medverkar.
- *Sophantering* genom bolaget MERAB som är ett samarbete mellan Eslöv, Hörby och Höör.
- *Rehabiliteringsinsatser* genom samordningsförbundet FINSAM MittSkåne. Ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Skåne och Eslöv, Hörby och Höör.
- *Vatten och avloppsrening samt geoinformation* genom VA-GIS-nämnden för Hörby och Höör.
- *Överförmyndarfrågor* genom överförmyndarnämnden för Hörby och Höör (från 1 januari 2019).
- *Räddningstjänst* genom gemensam organisation Hörby och Höör.
- *Besöksnäring* genom MittSkåne samverkan Eslöv, Hörby och Höör.
- *Konsumentrådgivning* genom samverkansavtal Hörby och Höör.
- *Fordonshantering* genom samverkansavtal Hörby och Höör.
- *Verksamhetssamverkan* genom MittSkåneNordost samarbetet, SKL och Kommunförbundet Skåne.
- *Verksamhetsprojekt genom*
  - Varudistribution
  - Odenprojektet

Sammanställt av
Arbetsgruppen

Bilaga 2   Arbetsgruppens sammansättning

Joakim Ilmrud	st Räddningschef	Hörby/Höör
Magnus Brom	chef MittSkåne Vatten	Hörby/Höör
Karin Kroon	näringslivschef	Hörby
Robert Odeberger	ekonomichef	Hörby
Peter Wollin	näringslivschef	Höör
Gunilla Dencker Skog	kanslichef	Höör
Helena Sjöholm	verksamhetsutvecklare	Höör

Sammanställt av
Arbetsgruppen